

Xã hội cần tỉnh thức trước nạn xâm hại học sinh nam

ISSN: 2734-9195 10:50 02/05/2025

Trong giáo lý nhà Phật, mọi hành động dù là một cái nhìn dừng dung, một sự im lặng cố ý hay một thái độ buông xuôi đều là ý nghiệp, và ý nghiệp ấy vẫn đủ sức gieo mầm cho những hệ quả dài lâu.

Tác giả: **Nguyễn Gia Long**

Địa chỉ: Số 58/24 Đường Tân Lập 1, Phường Hiệp Phú, TP Thủ Đức (TP.HCM).

Mở đầu

Trong khi phần lớn sự chú ý của xã hội vẫn tập trung vào vấn nạn xâm hại tình dục đối với học sinh nữ, thì những vụ việc liên quan đến học sinh nam lại thường bị bỏ quên hoặc không được nhìn nhận đầy đủ.

Định kiến giới tính và quan niệm sai lầm rằng “con trai thì không yếu đuối” đã vô tình khiến nỗi đau của các em bị xem nhẹ, thậm chí bị phủ nhận.

Trong khi đó, những tổn thương về thân thể và tâm lý mà các em trải qua không hề kém phần sâu sắc. Chính sự im lặng này từ phía nạn nhân, người thân, giáo viên, và cả truyền thông đã tạo ra một “*nghiệp cộng*” đầy bất an cho xã hội: nơi bóng tối tiếp tục được nuôi dưỡng bằng sự thờ ơ, và ánh sáng của công lý bị che khuất bởi thành kiến.

Phật giáo dạy rằng, vô minh (avijjā) là gốc rễ của khổ đau – khi không thấy rõ bản chất của sự việc, con người dễ rơi vào vòng xoáy của thụ động, kỳ thị và né tránh. Trong trường hợp này, sự thiếu hiểu biết về giới tính, về tâm sinh lý trẻ em, về sự thật rằng bé trai cũng có thể là nạn nhân, đã tạo nên một lớp màn vô minh kéo dài suốt nhiều năm. Và hậu quả của vô minh ấy không chỉ là những tổn thương dai dẳng cho các em nhỏ, mà còn là sự tổn thất nghiêm trọng cho niềm tin của thế hệ trẻ vào người lớn, vào hệ thống giáo dục đạo đức xã hội.

Trẻ em, nhất là trẻ em bị xâm hại không thể tự mình vượt qua nếu thiếu sự hỗ trợ, dẫn dắt và bảo vệ từ cộng đồng. Trách nhiệm của người lớn không chỉ là

cung cấp tri thức, mà còn là nuôi dưỡng từ tâm, rèn luyện chính niệm, và hành xử với trí tuệ để tạo nên một môi trường an toàn cho các em lớn lên.

Những hồi chuông bị bỏ lỡ

Khi một em nhỏ bị xâm hại, tổn thương không chỉ dừng lại ở thể chất. Nó để lại những “vết thương trong tâm”, mà theo Phật giáo, đó là nỗi khổ, niềm đau nằm sâu trong tâm thức (thức uẩn). Những vết hằn ấy, nếu không được chữa lành bằng sự thấu hiểu và từ bi, sẽ âm thầm sinh khởi các tâm hành tiêu cực: sợ hãi, mặc cảm, trầm cảm, và đôi khi là oán giận.

Vụ án tại Quảng Ngãi đầu năm 2024, nơi một huấn luyện viên võ thuật đã lợi dụng uy tín và sự cả tin của trẻ để hiếp dâm nhiều học sinh nam, là một tiếng chuông cảnh tỉnh cho toàn xã hội.

Thế nhưng, đó không phải là vụ đầu tiên. Trước đó là trường hợp một giáo viên sinh học ở Tây Ninh (2020), rồi hiệu trưởng trường nội trú tại Phú Thọ (2019)... Những sự việc ấy dù đã đưa ra ánh sáng, nhưng có bao nhiêu vụ còn đang bị chôn giấu sau cánh cửa lớp học, trong bóng tối của sự sợ hãi và im lặng?

Trong Kinh Trung Bộ (Kinh Tăng Chi Bộ III) có nhấn mạnh vai trò của giới hạnh và chính niệm: “*Người không giữ giới, không có tâm hổ thẹn, là kẻ dễ sa đọa vào ác hạnh*”. Việc xâm hại học sinh, đặc biệt là trẻ nam không đơn thuần là tội ác cá nhân, mà là sự đổ vỡ của hệ giá trị đạo đức, nơi người thầy vốn phải là tấm gương đạo đức lại trở thành người tạo nghiệp ác sâu nặng.

Ảnh chỉ mang tính chất minh họa (sưu tầm).

Tỉnh thức là hành động

Phần lớn các trường học hiện nay vẫn né tránh dạy giới tính vì cho rằng đó là vấn đề “*tế nhị*”. Nhưng Phật giáo không xem thân thể là điều đáng xấu hổ, mà coi sự hiểu biết đúng đắn về thân tâm là nền tảng của trí tuệ (prajñā). Nếu học sinh được dạy rằng thân thể mình là quý giá, rằng các ranh giới cá nhân cần được tôn trọng, và các hành vi xâm phạm là không thể chấp nhận – các em sẽ có nhiều cơ hội hơn để nhận diện, phản kháng và tìm kiếm sự giúp đỡ.

Tỉnh thức là hành động, không chỉ là một khái niệm đẹp trong lời nói, mà là sự hiện diện sống động trong từng quyết định, từng lựa chọn ứng xử giữa đời thường. Khi người lớn dám nhìn thẳng vào những điều bất ổn đang xảy ra trong môi trường học đường như bạo lực, quấy rối, lạm dụng và hành động để thay đổi, đó chính là thực tập tỉnh thức giữa chốn bụi trần.

Tỉnh thức là khi người mẹ không né tránh những câu hỏi khó của con, mà kiên nhẫn lắng nghe, đồng hành cùng con trên hành trình hiểu về thân thể, cảm xúc và sự trưởng thành. Là khi một thầy cô không chỉ giảng bài mà còn là người “*hộ pháp*” bảo vệ sự an toàn nội tâm của học trò. Là khi một nhà làm chính sách không xem giáo dục giới tính là “*nhạy cảm*”, mà là thiết yếu để bảo vệ phẩm giá con người.

Kinh Tăng Chi Bộ dạy: “*Người trí thấy nguy trong những điều nhỏ nhặt, người si thì không.*” (AN I.45). Chính sự chủ quan, xem nhẹ, lảng tránh những vấn đề “*khó nói*” mới là mầm mống dẫn đến vô minh tập thể, khiến nạn nhân cô đơn, kẻ phạm tội lẫn khuất, và xã hội bị tổn thương từ bên trong.

Tỉnh thức, do đó, là khi ta không chỉ cảm thông mà còn đứng dậy hành động. Khi mỗi bài giảng trên lớp là một hạt giống nuôi dưỡng nhận thức đúng đắn. Khi mỗi dòng tin trên báo chí là ánh sáng soi vào những vùng bóng tối của sự im lặng. Khi mỗi quyết sách được đưa ra đều cân nhắc đến sự an toàn và phẩm giá của những người nhỏ bé nhất.

Đó là Phật pháp trong đời sống, là sự hành trì mà không cần bàn thờ, mà mỗi hành động yêu thương, bảo vệ, chăm sóc... đều là một lễ lạy sống động dâng lên những gì thiêng liêng nhất: phẩm giá con người.

Giống như trong Tứ Niệm Xứ, phép quán thân thể (kāyānupassanā) không nhằm chối bỏ thân xác mà là nhìn sâu vào bản chất thân này để không bị dính mắc, cũng không vô minh về nó. Việc giáo dục giới tính đúng cách, vì vậy, chính là một hình thức hành trì chính kiến trong môi trường học đường.

Tỉnh thức không chỉ là trạng thái trong thiền đường, khi chúng ta thực hành “*từ, bi, hỷ, xả*” không bằng tụng niệm, mà bằng hành động bảo vệ trẻ em, đứng về phía các em khi các em yếu thế nhất.

Lời kết: Đừng để sự thờ ơ trở thành nghiệp quả mai sau

Trong giáo lý nhà Phật, mọi hành động dù là một cái nhìn dừng đọng, một sự im lặng cố ý hay một thái độ buông xuôi đều là ý nghiệp, và ý nghiệp ấy vẫn đủ sức gieo mầm cho những hệ quả dài lâu. Kinh Tăng Chi Bộ (AN III.415) dạy rằng: *“Chúng sinh là chủ nhân của nghiệp, là thừa tự của nghiệp, là thai tạng của nghiệp, là quyến thuộc của nghiệp, là nơi nương tựa của nghiệp.”* Thờ ơ trước nỗi đau của người khác chính là gieo nhân lạnh lẽo cho chính mình và cộng đồng tương lai.

Khi một xã hội chọn lãng tránh những chủ đề nhức nhối như xâm hại, bạo lực học đường, hay bất công giới thì sự im lặng ấy không phải là trung lập, mà là một hình thức tiếp tay cho bóng tối kéo dài.

Nếu chúng ta chưa kịp trang bị cho trẻ khả năng tự bảo vệ, và chưa khơi sáng nhận thức về thân-tâm-chính niệm, chính là để lại một khoảng trống đạo đức mà sớm muộn cũng sẽ bị lấp đầy bởi nỗi sợ, nỗi hổ thẹn, và tổn thương không lời.

Tác giả: **Nguyễn Gia Long**

Địa chỉ: Số 58/24 Đường Tân Lập 1, Phường Hiệp Phú, TP Thủ Đức (TP.HCM).